

GİRİŞİMCİLİK

Ömer ERU / E. Vali Yardımcısı

Girişimci faaliyetini insanlara hizmet etmek ve özel sektörde para kazanmak amacıyla yapar. Bunun için de girişimcinin cesarete ve faaliyet yapacağı alanda yeterli bilgiye sahibi olması gerekir.

Girişimcilik kısa anlamıyla iş yapan anlamındadır. Girişimci faaliyetini insanlara hizmet etmek ve özel sektörde para kazanmak amacıyla yapar. Bunun için de girişimcinin cesarete ve faaliyet yapacağı alanda yeterli bilgiye sahibi olması gerekir.

Girişimcinin öncelikle faaliyet göstereceği konuyla ilgili fizibilite etüdü yapması veya yaptırması gerekir. Hangi topluluğa hitap edilecek, nasıl fayda sağlanacak, nasıl para kazanılacak ve bunun için nelerden gerekli hizmet ve mal tedarik edilecek, kimlerin bu konuda çalışacağı, nerelerden maddi destek alı-

nacağı üretilen mal ve hizmetlerin nasıl değerlendirileceği konularında yapılacak fizibilite etütlerinde ele alınması gereken konulardır. Yapılacak araştırmaların tek amacı yapılan faaliyet sonucunda başarının yakalanmasıdır.

Girişimci yapacağı faaliyetin zamanını da iyi seçmek durumundadır. Yörede hizmet edeceği toplumun sosyal yapısını, ihtiyaçlarını hangi konularda onlara yardım edilirse uygun olacağını, onların refah seviyesini yükseltmek için neler yapılması gerektiğini, yapılacak katkı ile onlara nasıl bir meslek kazandırılacağını ve hangi ekonomik faaliyeti

yaparlarsa faydalı sonuçlar alınacağını, bu faydalı faaliyete devam etmeleri için kendilerine faaliyet başladıktan sonra da nasıl yardım yapılacağını, üretilen mal ve hizmetleri nasıl değerlendirecekleri konularını önceden planlamalıdır.

Ben meslek hayatımda hep bu noktaları göz önüne alarak ekonomik faaliyetlerde buldum. Mülkiyeden iktisat ve maliye mezunu olmamın da meslek hayatımda bana çok büyük yararı oldu. Evimizde kilim tezgahı vardı. Annem kilim dokurdu. Babam fabrikada çalışmasının yanında ticaret de yapardı.

Sekiz yaşında iken, bir tanıdığımızla tuhafiye eşyalarının satılmasında yardımcı oldum. Ortaokulda İzmir Yenışehir pazarında kumaşlar satan bir yakınımızın yanında tezgahtarlık yaptım. Ortaokulda avukat yanında çalıştım. Lisede İzmir Kemeraltında kumaş mağazasında tezgahtarlık yaptım. Eniştem ticaret yapardı. Onunla birlikte satış yaptım. Terlik sattık, havlu sattık. Toptancıdan malzeme alıp, para cüzdanları yapıp sattık. Cam fabrikasından cam eşyalar alarak kampanya yaptık ve araçla cam eşyalar sattık. Bize otuz kuruşa gelen çay bardağını yüz kuruşa sattık.

Babam emekli olunca tuhafiye dükkanı açtık. Tuhafiye işinde kâr çoktu. İstanbul'dan aldığımız gecelikler ıskartalar çıktıktan sonra 35 liraya geliyordu. Biz ise 75 ve 100 liraya satmaya başladık. İnsanlarımız dikiş parası bile değil diye getirdiğimiz malları kapış kapış kısa sürede satın aldılar. Ancak her mal almaya gittiğimizde mallar zamlanıyordu. Biz de o oranda sattığımız mallara zam yapıyorduk.

Ben Mülkiye'yi kazanınca dükkanı babam işletmeye başladı. Okul kapalı olduğu zamanlarda yine babama yardım etmek için çabalıyordum. Bir ara okulda boykot oldu. Okul tam on ay kapalı kaldı. O zaman hem mahallemizdeki okulda vekil öğretmenlik yaptım, hem de dükkana yardım ettim.

Tüm bunları şunun için anlattım. Bu faaliyetler bana hayatta tutunabilmem için bir güvence verdi. Ben mesleğimden ayrılısam bile İzmir'de bir dükkan ayarlar, tanıdığım toptancıardan sermayem olmasa bile emtia mal alır ticarete atılabilirdim.

Bu nedenle çocuklarımıza verdiğimiz eğitimin yanında yarın karınlarını nasıl doyurabileceklerini de

öğretmemiz lazım. Hayata daha güvenli bakmalarını öğretmemiz lazım. Bu onlara inisiyatif ve hayatta kalma becerisi verir. Okusalar bile atılacakları hayatta cesur, araştırmacı ve başarılı olmaları için gerekli becerileri kazandırır.

Kaymakamlık yaptığım ilçelerde tüm uğraşım normal bürokratik işlerin yanında hep ekonomi alanında bir şeyler yapmak, insanlara ticareti ve üretimin nasıl yapılacağını öğretmek oldu. İnsanlarımız bu işlerden kazanç sağlamaya başlayınca mutlulukları bana hep mutluluk verdi. Bu nedenle mesleğimde görevimi yapmanın huzuru ile ayrıldım.

Görev yaptığım ilçelerin bazılarında örnek olması açısından faaliyette bulunduğum konuları anlatmaya başlayabilirim. Bunları kendimi övmek için değil ama gençlerimize örnek olması açısından anlatmak istedim. Çalışırken ticaret alanında insanlarımızı örnek olsunlar. Nasıl para kazanıldığını göstermeleri lazım. Bizim zamanımızda parayı biz kazanırdık hizmet birliklerimizi kurar, bazı emtiaları alıp satar ve hizmet birliklerimizde kazandığımız paraları hep halkımızın hizmetinde harcardık. Şimdi bu birliklerin önemi kalmadı. KÖYDES Projesi sistemi kuruldu. Köydes emrine özel idarelerden pay verilmeye, bakanlıklardan belli maddi yardımlar gelmeye başladı. Kaymakamlar daha çok yol, içme suyu kanalizasyon işleriyle uğraşıyorlar. Bizim zamanımızda hizmette sınırlama yoktu, kazandığınız para ne kadar çoksa hizmet yapacağınız işler de o kadar artardı.

Kozaklı ilçesinde kaymakam vekili olarak atanınca Tunçbilek'ten taş kömürü getirdik, köy hizmet birliği adına tüm resmi dairelere verdik. Sterle odun aldık. Satışını yaptık. Ka-

zandığımız paralarla köy okullarının boya ve badasını yaptırдық.

Çankırı Orta ilçesine tayin oldum. Köylere hizmet götürme birliği adına kömür getirdik. Dairelere satışını yaptık. Çimento getirip sattık. Kazancımızla iki mibzer aldık. Orta'ya ilk defa iki mibzeri Kayseri'den alıp getirdik. On dönüm kıraç tarla kiraladık, köylünün bire dört buğday aldıkları yerde biz mibzer ekimiyle bire dokuz bire on buğday elde ettik. Köy muhtarları mibzerleri kiralamaya başladılar.

Özlu köyünde bir öğretmenimiz bir torba siyah toprak getirdi. Analiz ettirdik. Taşkömürü çıktı O köyden on kişiye bir hafta siyah toprak çıkan yeri kazdırdım. Sekiz metre kalınlığında kömür damarını bulduk. Kazmaya devam ettik. Çıkardığımız kömürü okullara camilere ve jandarmamıza ücretsiz dağıttık. Ruhsat almak için müracaat ettik. İşletme kuracak kadar büyük rezerv yok raporu geldi.

Tayinim çıkınca gitme hazırlığı yaparken bir bey geldi. "Kaymakam bey ben maden ocağı ruhsatı aldım. Köylüler sahaya bizi sokmuyorlar", dedi. "Hangi köy dedim," "Özlu" dedi. Şaşırdım. Bize verilmeyen ruhsat bu adama nasıl verilmişti?

Karaburun ilçesinde kaymakam vekili ve belediye başkanı olarak çalıştım. Zeytin yağı çıkarıcı iş yerleri vardı. Sahipleriyle toplantı yaptım. Gelen zeytinciler gönüllü şekilde beşer litre zeytin yağını bizim için ayrılan varile bırakacaklardı. Toplanan yağları sattık Aldığımız parayla okulları badana yaptırдық. Bölge yatılı okulundaki öğrencilere ayakkabı ve kışlık giyecekler aldık.

Karaburun nergiz çiçeği üretimin yapıldığı bir bölgedir. O zamanki Valimiz Hüseyin Ögütçen'e İzmir'de

bir yer sağlanması isteğimizi ilettim. Valim de belediye başkanı ile görüştü. O zaman saat kulesinin yanında çiçek satan stantlar vardı. Buradan Karaburunlu çiçekçilere de yer verildi. Kooperatif üyeleri akşam hazırladıkları çiçek demetlerini sandıklara koyup, sabahleyin ilk giden otobüsle İzmir'e göndermeye başladılar. Burada görevli kooperatif görevlisi tarafından satılmaya başlandı.

Karaburun'da o zaman pazar kurulmuyordu. İzmir halinden bir tüccarla anlaşma yaptık. Haftada cuma günleri bir tır ilçeye meyve ve sebze getirip satmaya başladı.

Karaburun'da memurların deniz kenarında ve dağda olmak üzere iki evleri vardı. İlçede üç pansiyon vardı. Memurlarla toplantı yaptık. Pansiyonculuk yapımları konusunda yirmi memuru ikna ettim. İlçeden ayrılırken pansiyon sayısı 20 olmuştu. İnsanlarımız bir işten para kazanmayı gördükleri zaman o işe girmeleri kolay oluyordu.

Sivas Suşehri ilçesine tayin oldum. İlçeyi tanıyıp toplantılar yaptıktan sonra hizmet birliğine ait merkezde ve bir kaç köyde halı atölyesi kurdum. Burada Sivas halıları dokundu. Halıları Valilikte Sivas hapisane halılarıyla birlikte açılan sergide sattık.

İlçe merkezinde konfeksiyon atölyesi kurduk. Burada öğrencilere yönelik gömlek ve önlük dikmeye başladık. Kursiyerlerimiz ustalaşınca kaliteli mal çıkarmaya başladık. Bir gün Tokat Valisi Recep Yazıcıoğlu telefon etti: "Ömer elinizde diktiğiniz gömleklerden buraya getirin ben de size çocuk ayakkabısı vereyim, takas edelim" dedi. 300 gömlek götürdüm. Gömlekleri çok beğendi. Buna karşılık kendi kurduğu ayakkabı atölyesinden 200 ayakkabı verdi. Takas ettik. İlçeye getirdiğim ayakkabıları okullardaki fakir öğrencilere dağıttık.

Bu arada Sivas Valisi 90 adet ipek tezgahı gönderdi. Bunları beş dağ köyünde kurs açarak köylü vatandaşlara verdik. Yedi ay sonra dokunan halılar Valimizin yardımıyla bir holdinge satıldı. Kazandığımız parayla 6 köyde semt sahası yaptırıldı. Kale direklerini valim gönderdi.

O yıl ilçe köylerinde 20 adet okul inşaatına başladık. Valim usta parasını, çimento, demiri keresteyi verdi. Biz de temelini kazdık. Kumunu temin ettik, okulların tamamlanmasına yakın Valim bizi toplantıya çağırırdı. İnşaatlarda fazla harcama yapıldığını, para sıkıntısı çekilebileceğini söyledi. Suşehri'li vatandaşlar İstanbul'da bazı sektörlerde söz sahibiydiler. Valime bana izin verirseniz İstanbul'a gidip para temin etmeye çalışayım dedim. Valim Tamam dedi. Halk Eğitim Müdürü İlyas Hocamla Milli Eğitim Müdürü Cengiz Aksoy Hocamı ve hizmet birliği seketerini de alarak İstanbul'a gittik. Suşehri'lerin bir gazinosunda gece düzenledik. İstanbul'da yaşayan Suşehri'liler ilgi gösterdiler. Gecede 50 milyon lira topladık. İlçeye gelince hemen ertesi gün Valime gittim. "Ömer durum ne?" dedi. Valim 50 milyon lira bağış topladık dedim. Çok sevindi. Hemen İl Özel İdare Müdürüne telefon etti. Ömer'in birliğine 30 milyon daha takviye edin dedi. Paramız seksen milyon olmuştu. İnşaatlar bitince tüm borçlarımızı kapattık.

O zaman kurban derisi toplama işini Hizmet Birliği olarak üstlendik. Derilerin satışından elde ettiğimiz parayla okullardaki fakir öğrencilere bot ve palto aldık.

Suşehri Sivas, Refahiye ve Tokat iline uzaktı. Kışın yollar kapanırdı. İlçede kışın kar yağdığı zaman elektrikler kesilirdi. Birlik toplantısında köylü vatandaşlarımızın hastanede

zor durumda kalmaması için hastaneye iki jeneratör almaya karar verdik. Jeneratörler sağlık hizmetlerinde oluşabilecek aksamaların önüne geçti.

Suşehri'nden sonra Trabzon Arsin İlçesine tayin oldum. Trabzon'un yakınında deniz kenarında güzel bir ilçe vardı. Burada da Valimizin teşvik etmesiyle denizde balık çiftliği kurduk. Soman balığı üretmeye başladık. İlçeden ayrılırken ortak muhtarlar kaymakam bey bizi bu işe bulaştırdın ve gidiyorsun. Gel bizim şirkete müdür ol dediler. Bu teklif beni memnun etmişti. Ama ben kaymakamdım. Başka yerlerde de hizmet etmeliydim.

Bursa ili Yenişehir ilçesinde göreve başladığımda Hizmet Birliği kötü durumdaydı. Her yana borç biriktiği. Gelen alacaklılara "bize zaman tanıyın" deyip gönderiyorduk. Bir sene zaman kazandık. Bu arada birliğimize deri toplamadan, getirdiğimiz kömür satışından, çimento satışından, gübre satışından sonra maddi durumumuzu iyi duruma getirdim. Önce borçları ödedik.

Hizmet Birliği süt toplama işini yapıyordu. Marmara bölgesindeki fabrikalara süt vermeye başladık. Üç ayda bir ihale ediyorduk. Son ihalede alıcıların aralarında anlaşarak fiyat yükselmesinin önüne geçtiklerini farkettiler. İhaleyi 15 gün erteledim. Herkesin sözleşmesi geçersiz olacaktı. Bir hafta sonra geldiler. Bizim önerdiğimiz fiyattan almayı kabul ettiler. Süt fiyatları dört katına çıkmıştı. Gazeteler kaymakamdan sütçülere kıyak diye haberler çıkmıştı. Köyleri tek tek dolaştık. Her gün süt toplamaya başladık. Sütler soğuk tanklara boşaltılıyor, buradan firmalar fabrikalarına alıyorlardı.